

שופטים דרשה ב הציות לחכמי ישראל

בפרשת השבוע מצווה אותנו התורה שלא לסור מדברי חכמי ישראל שנאמר "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" הדבר טעון הבנה מדוע בתורה אלוקות נפלאה שהכל מובן להגיון ושכל ישר וכל סוגיא בתלמוד מבוררת עד דק בשכל והגיון ישר במצות אמונת חכמים יש ציווי לשמוע לחכמי ישראל גם בדבר שאיננו מבינים ואף חושבים אחרת ולביאור הסוגיא נעיין בגמ' ראש השנה (דף כה.) - "תנו רבנן למה לא נתפרשו שמותם של זקנים הללו שלא יאמר אדם פלוני כמשה ואהרן פלוני כנדב ואביהוא פלוני כאלדד ומידד... ואומר (תהלים צט) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו. שקל (השווה) הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם לומר לך ירובעל בדורו כמשה בדורו בן בדורו כאהרן בדורו יפתח בדורו כשמואל בדורו. ללמדך שאפילו קל שבקליו ונתמנה פרנס (מנהיג) על הצבור הרי הוא כאביר שבאבירים ואומר (דברים יז) ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם (ראה ריטב"א שם) וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל הדיין שלא היה בימיו הא אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו (הרי לימדך הכתוב שאין לך לבקש אלא שופט שהי' בימך- רש"י) ואומר (קהלת ז) אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה" עכ"ל.

ובפירוש הדברים "אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים" ... בפשטות נראה שמתחסיס לגדלותם של השופטים שהיו בדורות הראשונים כלפי דורות אחרונים, וכן נראה מפירוש התוס' שהתוד"ה שהימים- כתבו שפירושו שאל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה ולכן עלינו לשמוע לשופטים הראשונים יותר מלאחרונים. אל תאמר זאת כי אין לך אלא השופט שבימך, וכ"כ במהרש"א ואילו ברש"י פי' בד"ה "אל תאמר" כתב וז"ל- "כי לא מחכמה שאלת על זה לפי שהדורות היו טובים וצדיקים מן אחרונים לפיכך היו הימים הראשונים טובים מאלה שאי אפשר שיהו אחרונים כראשונים" עכ"ל.

ונראה שאל תאמר מתחסיס למצב הדור שהיו הימים הראשונים יותר טובים ולכאורה יוצא שדבריו אינו מתישבים עם דרשת הברייתא, שלדבריו השאלה היא מדוע היו הזמנים הראשונים טובים מאלו והיינו כפשט הפשוט של הפסוק ואילו לדרשת הברייתא יוצא שמתחסיס לשופטים וכו' והמפרשים תירצו לישיב שיטת רש"י עם דברי הגמ' שכונתו לומר שהשופטים בדורות הקודמים היו גדולים מהאחרונים מפני שכל העם היו טובים יותר בדורות הראשונים. דבגמ' ערכין (ז א) איתא....דהיינו שגדלותם של מנהגי הדור תלויה בדרגת הדור עצמו, ולכן מובן שכל שירדת דרגת הדור עצמו יורדת דרגת מנהיגיו. וכמ"ש בגמ' תענית כד: רבא גזר תעניתא, בעא רחמי ולא אתא מטרא, אמרו ליה והא רב יהודה בעא רחמי ואתא מטרא והשיב להם מה יעשו פרנסי הדור שאין דורן יפה... עכ"ל. (עיין ערוך לנר חסדי דוד ונצי"ב בניהו וכן יהודע).

ובגמ' שם (ר"ה כ"ה ע"א) מובא מעשה מרגש הממחיש קיום מעשי לפסיקה חשובה זו של חז"ל משנה- מעשה שבאו עדים והעידו על קידוש החודש... וקיבלו רבן גמליאל. אמר רבי דוסא בן הורכינס עדי שקר הן והסכים עמו רבי יהושע (וכששמע ר"ג את דברי ר' יהושע) שלח לו רבן גמליאל גוזרני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך. (רבי יהושע) נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל רבן גמליאל ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבונך. עמד רבן גמליאל ונשקו (לרבי יהושע) על ראשו אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שקבלת את דברי. עכ"ל.

הרי שאף שלפי חשבוננו של רבי יהושע יום הכיפורים חל ביום י"א תשרי ללוח שקבע רבן גמליאל והוא יום חול לשיטתו, גזר עליו ר"ג שהיה נשיא לעשות מעשה מפורסם ברבים שיש בו חילול יוה"כ המוכיח

www.modiin.muni.il

עיריית מודיעין מכבים רעות - ת.ד. 1. מודיעין 7176404 - טל': 08-9726000

Municipality Of Modi'in Maccabim Re'ut - P.O.B 1, Modi'in 7176404, Israel - Tel. 972-8-9726000

שהוא מקבל עליו את קביעתו של ר"ג, וטעם הדבר שהקפיד על רבי יהושע יותר מרבי דוסא שאף הוא חלק עליו מפני שרבי יהושע היה אב"ד (ראה ב"ק עד ע"ב) והיה חשש שיגררו אחרים אחריו.

הרי שיש מטרה קדושה ונעלה לשמוע לדברי חכמים כדי לשמור על אחדות האומה היהודית לדורותיה וכדי שלא כל אחד יבנה במה לעצמו, ועי"ז יתפרד כלל ישראל ח"ו, כמו שכתב בחינוך - שיהיו הכל מסורים תחת דעתם (של חכמי ישראל) הטובה תמיד, ולא שיעשה כל אחד לפי דעתו ותיהרס התורה". ולכן ארז"ל שאפילו יאמרו לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע בקולם כי לגודל אחריות העברת הקבלה מדור לדור הם שליחים נאמנים ומשמים בודאי יזכו לקבל את כל הכלים הרוחניים בסיעתא דשמיא הראויה למנהיגי ציבור וללא ספק או פיקפוק, אנו סומכים על טוהר מחשבותיהם והכרעתם ללא שום נגיעות או אינטרס אישי ולכן גם שמאל הנראה לנו הוא בראית התורנית הצרופה צד ימין וכן להיפך דו"ר שנזכה שמהרה יבא משיח צידקינו להנהיגנו כאיש אחד קוממיות לארצינו, אמן.

בברכת שבת שלום,

הרב אליהו אלחרר
הרב הראשי למודיעין

www.modiin.muni.il

עיריית מודיעין מכבים רעות – ת.ד. 1. מודיעין 7176404 - טל': 08-9726000

Municipality Of Modi'in Maccabim Re'ut – P.O.B 1, Modi'in 7176404, Israel - Tel. 972-8-9726000